

SLUTTRAPPORT

Forebygging 2011/1/0337

Haptisk erstatter noe av det tapte synet

Prosjektleder: Hildebjørg Karlsen Bjørge, Hapti-Co

Forord

Haptisk kommunikasjon for kombinert syns- og hørselhemmede har en kort historie i Norge som et system. Systemet går ut på å få omgivelsene, ting og mennesker, beskrevet på en diskret måte på bestemte steder på kroppen. Både tolker og kombinert syns- og hørselhemmede har bidratt til dette prosjektet som fagpersoner.

Sammendrag

Formålet med prosjektet var å utvikle en samkjørt plattform for signaler innen haptisk kommunikasjon, uavhengig hvor i landet man bor. Dette realiserte vi som en fagbok. Målet for prosjektet var å samle alle signalene som brukes i Norge. Systemet med å få beskjeder på kroppen har eksistert lenge, men ikke i et bestemt system. En viktig forutsetning var å være så klar og tydelig som mulig slik at de som ikke kjente til metoden fra før av kunne benytte seg av den og at andre familiemedlemmer også kunne bruke den. Kombinert syns- og hørselhemmede kan lett bli isolert i sine egne nærmiljøer, men haptiske signaler som blir formidlet på en enkel og forståelig måte kan forhindre noe av isolasjonen. Derfor var det viktig at boken ble så klar og tydelig som mulig og ga brukere, familie og venner mulighet til å lære det på egenhånd i sin egen hverdag.

Boken "Haptisk kommunikasjon" ble utgitt på Abstrakt forlag våren 2013. Boken ble forfattet av Hildebjørg Karlsen Bjørge, Kathrine Goborg Rehder og Magni Øverås.

Innhold

Forord	2
Sammendrag	2
Kap 1. Bakgrunn for prosjektet	4
Kap 2. Prosjektgjennomføring.....	4
Kap 3. Resultater og resultatvurdering	5
Kap 4. Oppsummering/Konklusjon/Videre planer	5

Kap 1. Bakgrunn for prosjektet

Kombinert syns- og hørselhemmede Trine Ness var pioneren i Norge, og så at det var et behov for å samkjøre, dokumentere og organisere signalene kombinert syns- og hørselhemmede brukte selv. Dessverre døde hun før hun fikk mulighet til å gjennomføre arbeidet selv. På bakgrunn av hennes ønske overtok vi hennes jobb.

Kap 2. Prosjektgjennomføring

Vi så på referansegruppen som en viktig sparringspartner, der det var medlemmer fra:

- Norges Døveforbund - som i tillegg var i Styringsgruppen.
- Høyskolene i Oslo og Trondheim.
- Landsforeningen for syns- og hørselhemmede/ døvblinde (LSHDB) - som i tillegg var i Styringsgruppen.
- 2 kombinert syns- og hørselhemmede personer.
- 2 tolker fra miljøet.

Vi ønsket også å ha med en döv person som har mye kontakt med døvblinde, men personen måtte trekke seg. Vi fant dessverre ingen ny som kunne steppe inn i den rollen.

Vi sendte Høyskolen i Bergen en forespørsel, men fikk ingen svar tilbake.

Vi fulgte fremdriftsplanen vi hadde laget på forhånd, med unntak av noen små rokkeringer av den praktiske gjennomføringen. Innsamling, kategorisering av signalene ble gjennomført uten problemer. Det som ble den største utfordringen var å beskrive signalene på en god måte, klar og tydelig for de som ikke hadde noe kjennskap til metoden fra før av, for å unngå "stammespråk". Fotografering av signalene tok også endel ekstra tid, her ble det testet ut forskjellige kontraster, for å gjøre bildene så klare og gode som mulig.

I løpet av arbeidet med innsamling av historisk informasjon, fant vi en artikkel fra 1864, der de i en avis for døve beskrev at noen døvblinde brukte de haptiske signalene for JA og NEI på samme måte som det gjøres i dag. Dette er det eneste vi kjenner til i verden.

Kap 3. Resultater og resultatvurdering

Vår/sommer 2013 ble boken med alle signalene ferdig trykket. Tilbakemeldingene fra miljøet; kombinert syns- og hørselhemmede, tolker og andre interesserte har vært udelt positivt. Tilbakemeldingene går på at det var et stort savn etter nettopp en bok som samlet signalene og som presenterte de på en god, klar og pedagogisk måte.

Høsten 2013 ble også boken utstilt på Døvemuseets spesialutstilling om Døvblindes situasjon i Norge. Her stående i et monter med Hellen Keller i bakgrunnen og boken på høyre side.

Kap 4. Oppsummering/Konklusjon/Videre planer

Det har også vært stor interesse fra utlandet, Nederland, USA, Japan, Brasil og England. I tillegg har det vært interesse fra bl a et par blindeforeninger i Norge som også har søkt støtte via Helse og Rehabilitering for å kunne gjennomføre kurs basert på boken til sine medlemmer.

Noen har også uttrykt et ønske om en DVD som baserer seg på innholdet i boken.